

Jan Terlouw

Wankele wereld

**Het verhaal van
Wijnand de Reuver; een novelle
De Toekomststoel; een beschouwing**

Illustraties Sjaak van der Vooren

Wijnand de Reuver was niet gelukkig. Dat was vreemd. Hij was zomaar een Nederlander, goed gezond, welgevormd, met een behoorlijke portie verstand en talenten. Hij hoorde dus bij de 5 procent meest bevoorrechte mensen op de aardbol. Vanaf zijn vierde jaar was hij naar scholen geweest die hoorden bij de beste van de wereld, hij verdiende driemaal modaal en kon dus – in het redelijke – kopen wat hij wou. Hij had nog nooit gebruik hoeven maken van de uitstekende gezondheidsdiensten, hij had ieder jaar een nieuwe aantrekkelijke vriendin die zijn erotische behoeften zonder reserve bevredigde, hij ging tweemaal per jaar met vakantie, en toch...

‘Geniet,’ zeiden de mensen in zijn omgeving. ‘Zet de disco harder. Kom naar de sauna en de zonnebank. Ga golfen. Probeer het driesterrenrestaurant Lucullus, waar de paté de foie gras uitstekend is en de Pouilly Fumé précís het goede vleugje parfum bevat. Doe skydiving in de Zwitserse Alpen of diepzeeduiken in de Indische Archipel in het koraalrif, ga mee met een walvisvaarder en beleef de opwindning van de vangst van een dier zo groot als je schip, race met een motorscooter op de lagune

van Sint-Maarten, koop een beeldschoon hoertje van zestien jaar in Thailand voor enkele dollars... het is allemaal toegestaan, je ontduikt geen enkele wet, grijp de kansen die het leven biedt.'

Ja, dacht Wijnand, dat moet ik doen. Het leven is heerlijk. Laat me genieten van de overvloed. Ieder jaar verdien ik meer dan het voorgaande. Ieder jaar zijn er nieuwe vernuftige technische apparaten, voor een steeds lagere prijs. Ik kan op ieder moment met iedereen communiceren, ik kan er foto's van nemen, ik kan berichten inspreken en afluisteren, ik kan op de televisie kijken naar een keur aan quizzen, waardoor ik zonder inspanning te weten kom wat de hoofdstad is van Chili en wie de *Mona Lisa* heeft geschilderd.

Maar de echte blijheid wilde niet doorbreken.

*De hoofdstad van Chili ontsnapt uit mijn hersens.
Zat hij er misschien nooit werkelijk in?
Ga ik erheen op mijn derde vakantie?
Het vliegtuig is vol, maar ik vind wel een plaatsje.
Iedereen zegt: je moet er geweest zijn.
Het is er misschien een beetje gevaarlijk.
Nee, ik ga toch, met mijn nieuwe vriendin.*

*Zuid-Amerika, ik was er niet eerder.
Terwijl het toch veel aan natuurschoon biedt.
Samen met vijftienhonderd toeristen
lopen we straks met een gids door de Andes.
Er zijn zoveel aspecten aan 't leven.
Onophoudelijk kan ik genieten.
Waarom, in vredesnaam, wil ik dan niet?*

Maar Wijnand ging. Omdat het moest. Van de reclamespotjes. Van het reisbureau. Van zijn banktegoed. Van de omgeving. Van Isolde. Van de wetenschap dat alles te koop is en gekocht moet worden. Want als er niet wordt geconsumeerd, stort de economie in. En de welvaart. Wijnand was een staatsburger met verantwoordelijkheidsgevoel. Hij kocht. Hij consu-

meerde. Hij volgde het dictaat van de reclameboodschappen. Hij hoorde bij het collectief, wat ook wel *de gemeenschap* wordt genoemd.

Wijnand had alles. Een goede gezondheid. Amusement. De enige strijd die hij moest voeren was die tegen te veel eten. Tegen de gestaag groeiende vetrichels rondom zijn buik.

Duim naar beneden

De natuur is zo ingericht dat iedere soort als het ware vecht met zijn ellebogen. Het bestaan van iedere soort gaat ten koste van de levensruimte van andere soorten. De linde groeit naar het licht en houdt de zonnestrallen tegen die de uitbottende eikel probeert op te vangen. De rups eet de bladeren van de linde en groeit, maar de linde kan dan minder goed ademen. Eten en gegeten worden. Wijnand beseftte dat het met de mens niet anders is. Hij leeft ten koste van andere soorten leven, *maar wat een ongelijke strijd.*

Een diep pessimisme maakte zich van hem meester. Hij zag zichzelf en zijn soortgenoten als overwinnaars die geen genade kennen. Een stadion vol genotzuchtige superwezens met hun duimen naar beneden: steek dood de overwonnen gladiator. Ontneem al die andere soorten die we ten bate van onszelf hebben overwonnen niet alleen hun leven, maar ook hun levenswijze. Stop varkens in kooien nauwelijks groter dan ze zelf zijn, zodat ze zich niet kunnen

bewegen, laat ze liggen op een betonnen vloer, spuit er sperma in, dan komen er biggen uit, stop er voer in, dan komt er spek uit, fluit een valse wijs als je het gekrijs niet wilt horen van de big die onverdoofd wordt gecastreerd. Het zijn maar productiemiddelen, wij zijn de sterksten gebleken, duimen naar beneden.

Wat is een kip anders dan een eimachine, voer erin, ei eruit, weinig licht, licht brengt hem maar op verkeerde gedachten. O nee, een kip heeft geen gedachten, eimachine, kop eraf, braadpan, leven doet hij maar in het kippen-hiernamaals. Er zijn weer meer walvissen en begerig blikkeren de ogen van de superwezens. Laten we het vangstverbod maar opheffen, nou goed, gedeeltelijk opheffen, want je houdt het vangen toch niet tegen. Harpoeneren, deze reuzen, de indrukwekkende zoogdieren van de oceaan. Zijn ze gevoelig? Ach wat, ze hebben toch zeker een dikke huid? Het doet er niet toe hoelang hun doodstrijd duurt, het enige wat ertoe doet is *het* *gewin*.

Wijnand zag zichzelf steeds in zo'n stadion, duim om-
laag, en hij vroeg zich met steeds grotere vertwijfeling
af welke prijs er werd betaald voor zijn oppervlakkige
genoegens. Woorden met een o-klank hebben vaak een
ongunstige betekenis, mijmerde hij. Messen zijn bot,
appels verrot, een bouwval een krot, een bloesje een
vod, zot, spot, complot, kapot – past in dit rijtje *genot*?

'Je hebt gelijk,' zegt Isolde. Ook de volgende dag krijgt
hij gelijk van haar, maar de derde dag geeuwt ze. Ze
krijgt schoon genoeg van Wijnands zwartgalligheid.
Ze neemt afscheid van hem en glijdt soepel in de ar-
men en het bed van een andere man, die zijn klassie-
ken kent en thuis is in het Periodiek Systeem der Ele-

